

ΙΑΕΘΝΟΛΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Τα ιδεολογικά στοιχεία εκφράζουν τις απόψεις, τις αντιλήψεις των ανθρώπων εκείνης της εποχής για διάφορα θέματα (π.χ. για τον Θεό, τη μοίρα, την προσωπική ευθύνη, την αδικία, την δόξα κ.α.)

1. Στιχ. 36-39 Ο άνθρωποι είναι υπεύθυνοι για τις πράξεις τους.

Αυτή η αντίληψη δέπει όλη την Οδύσσεια. Το νέο στοιχείο που εισάγει ο Όμηρος στην Οδύσσεια είναι ότι ο άνθρωπος έχει ελευθερία επιλογής και μπορεί να δράσει παράλληλα προς τους Θεούς και τη μοίρα ή και να τους ανωήσει. Έτσι ο άνθρωπος είναι υπεύθυνος για τις πράξεις τους. Αλλά η ευθύνη είναι ακόμη μεγαλύτερη όταν έχει προειδοποιηθεί απ' τους Θεούς για τις συνέπειες της συμπεριφοράς και των έργων του. Όταν αυτές οι πράξεις είναι σύμφωνες με την ηθική τάξη έρχεται η ανταμοιβή, όταν είναι αντίθετες, η τιμωρία.

2. Η μοίρα (<<το γραφό>> στιχ.39 <<μοίρα>> στιχ.55 και σημείωση)

Ορίζει το μερίδιο απ'τη ζωή που αναλογεί σε κάθε άνθρωπο, το μερίδιο στην ευτυχία, στη δυστυχία, στη δόξα και στο θάνατο θεωρείται καθορισμένο από ανώτερες δυνάμεις και δεν μπορεί ν' αλλάξει. Απέναντι στη μοίρα ο άνθρωπος είναι αδύναμος. Η μοίρα είναι κάτι σα νόμος που πρέπει να είναι σεβαστός απ' όλους, ανθρώπους και Θεούς. Οι άνθρωποι όταν αδικούν επαυξάνουν το μερίδιο των συμφορών τους ξεπερνώντας έτσι αυτό που τους ορίζει η μοίρα.

3. στιχ. 43,51 Οι Θεοί έχουν μια ιδιαίτερη αντίληψη για τη δικαιοσύνη. Ο Δίας τιμωρεί την αδικία. Ο άδικος τιμωρείται.

Αυτό εκφράζεται στο παράδειγμα του Αίγισθου.

Στιχ.43 "τιμωρία σκληρή τον περιμένει"

51 "τ' άνομο κρίμα του ξεπλήρωσε"

4. Στιχ. 44-45, 92-108. Παρέμβαση των Θεών στη ζωή των θνητών.

Οι Θεοί παρεμβαίνουν στις ανθρώπινες υποθέσεις για να καθοδηγήσουν τους θνητούς, Έτσι και στην περίπτωση του Αίγισθου τον προειδοποιούν να μην κάνει άνομες πράξεις (στιχ.44-47) αλλά και στο θέμα του Οδυσσέα αποφασιζουν την επιστροφή του ήρωα, η θεά Αθηνά σχεδιάζει

την αποστολή του Ερμή στην Καλυψώ και την επίσκεψη της στον Τηλέμαχο. Αυτό δε σημαίνει ότι οι άνθρωποι απαλλάσσονται απ' τις ευθύνες τους. Οι Θεοί προειδοποιούν, κατευθύνουν, την τελική ευθύνη όμως την έχουν οι άνθρωποι.

5. Η λατρεία του ξευτεμένου για την πατρίδα εκφράζει τον ισχυρό δεσμό του ανθρώπου εκείνης της εποχής με την πατρική του γη. (στιχ. 66-68)

6. Στιχ. 70,71,77 Οι άνθρωποι προσφέρουν θυσίες στους Θεούς για να ζητήσουν την εύνοιά τους ή για να τους ευχαριστήσουν. Η προσφορά θυσιών είναι έκφραση ευσέβειας. Ακόμα η προσφορά αυτή ρυθμίζει τις σχέσεις Θεών – θνητών. Κάποιοι φορές όταν ένας άνθρωπος ζητά τη βοήθεια ενός Θεού δεν τονίζει αν το αίτημα του είναι δίκαιο αλλά προβάλλει ως επιχείρημα τις προσφορές του προς τους Θεούς. Περιμένουν δηλαδή, όσοι προσφέρουν, ανταπόδοση.

Η αρχή της προσφοράς και της ανταπόδοσης ισχύει για τις σχέσεις ανάμεσα στους ανθρώπους και στους Θεούς.

7. Ιδέα της υστεροφημίας. Ιδανικό της ηρωικής εποχής. Επιδίωξη του ήρωα της εποχής είναι ν' αποκτήσει δόξα, φήμη που θα συνοδεύει τ' όνομα του και μετά τον θάνατο του. (στιχ. 107-108)

8. Ανθρωπομορφισμός των Θεών λέγεται η αντίληψη των αρχαίων Ελλήνων ότι οι Θεοί είχαν ανθρώπινη μορφή (εξωτερική εμφάνιση). Επίσης, σκέπτονται, αισθάνονται, μιλούν, ενεργούν, συμπεριφέρονται όπως οι άνθρωποι. Φαίνεται να λειτουργούν με βάση τα προσωπικά τους συνασθήματα (πληγώνονται, μισούν, αγαπούν) και έχουν ανθρώπινες αδυναμίες. Η κοινωνία τους είναι οργανωμένη όπως η ανθρώπινη κοινωνία της ομηρικής εποχής που είχε πατριαρχικό χαρακτήρα. (π.χ. αρχηγός-βασιλιάς Δίας, συμβούλιο)

ΔΙΑΦΟΡΕΣ: Οι Θεοί είναι αθάνατοι, τρέφονται με αμβροσία και νέκταρ, έχουν ανώτερες δυνάμεις, παρουσιάζονται παντοδύναμοι, είναι αιώνια νέοι και ζουν ξέγνοιαστα(μακάριοι=ευτυχείς)